

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	6
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	7
ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ.....	9
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	11

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	31
Ήταν αναγκαίο το εγχείρημα για τη δημιουργία του δικαίου;.....	34
Ο καλύτερος νομοφύλακας, η Παιδεία.....	37
Ποιό είναι το μέσον, που μπορεί να αγαθοποιήσει τον άνθρωπο.....	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΓΕΝΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ

1. Η ανθρώπινη ανταρσία.....	41
2. Η Ελληνική μυθική ερμηνεία της ανθρωπογένεσης.....	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΓΕΝΝΗΤΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1. Το δίκαιο ως αναγκαίος όρος της οργάνωσης πολιτικού βίου.....	45
2. Εκ Διός το Δίκαιον.....	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΓΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ Η ΕΛΛΑΔΑ

1. Η περί δικαίου ιδέα κυρίαρχο γνώρισμα της ελληνικής διανοήσεως.....	49
2. Οι σπερματικές περί του δικαίου αντιλήψεις στην προ-φιλοσοφία (Μυθολογία - Ποίηση) των Ελλήνων.....	50
α. Η Αίσα.....	50
β. Η Θέμις.....	51
γ. Η Νέμεσις.....	51
δ. Η Δίκη.....	51
ε. Οι Ερινύες.....	52
στ. Η Ευνομία.....	52
ζ. Η Ύβρις.....	52
η. Η Ατη.....	52
3. Η ελληνική φιλοσοφία και ο ελληνικός νομικός στοχασμός.....	53
4. Τα «σεμνά της Δίκης θέμεθλα» εδραία βάση της πολιτειακής οργανώσεως.....	54
5. Η θεμελίωση της νομικής ισότητας της ατομικής ευθύνης και του καταλογισμού.....	56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
Η ΔΥΪΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ ΘΕΩΡΙΑ

1. ΤΟ «ΘΕΙΟ» Η ΦΥΣΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.....	59
2. ΤΟ ΘΕΤΟ ή ΚΑΤΑΣΥΜΒΑΣΙΝ ΔΙΚΑΙΟ.....	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΝΟΜΙΜΑ

1. Θεούς τιμάν και σέβειν.....	63
2. Γονείς τιμάν και σέβειν.....	64
3. Μη κτείνειν ανθρώπων.....	64
4. Το δίκαιο της ανταποδόσεως ή ταυτοπάθειας.....	65
5. Ξένον και πτωχόν ξενίζειν.....	66.
6. Τον ξένον ασφαλή είναι.....	66
7. Τους κήρυκας ασυλίας τυγχάνειν.....	66
8. Τους ικέτας ασφαλείς είναι.....	67

9. Τους νεκρούς θάπτειν.....	67
10. Τα νενομισμένα νεκροίς αποδίδειν.....	67
Τα εναγίσματα.....	69
11. Τα των θεών ιερά σέβειν.....	70
12. Τους όρκους φυλάττειν μη επιορκείν.....	70
13. Μη ψεύδεσθαι.....	71
14. Άλλα θεών θέσμια.....	72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Η ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ – ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΝΟΜΟΙ

α. Ο φιλοσοφικός στοχασμός ως ελευθερωτής του ανθρώπου.....	73
β. Οι εξακτινώσεις της Ηρακλείτειας αρχής.....	75
γ. Η δημιουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος ως εκδήλωση και πραγμάτωση της χειραφεσίας του ανθρώπου.....	76
δ. Από τα των θεών φάσφατα στα των Ελλήνων νομοθετήματα.....	77
ε. Η θέση νόμων ως έκφραση και δήλωση της χειραφετήσεως του ανθρώπου.....	78
στ. Νομοθέτες οι Σοφοί - όχι οι «θεοί».....	79
ζ. Ο νόμος «διανομή του νου».....	80

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

α. Η θέση των Σοφιστών και η δημοκρατική απάντηση.....	83
β. Τί ἐστι το δίκαιον.....	85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΔΙΚΑΙΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΗΘΙΚΑ ΝΟΜΙΚΑ ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΝΟΥΝ ΤΟ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑ ΤΟΥ ΘΕΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ - Η ΔΙΚΑΙΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1. Ορισμός της έννοιας της Δικαιοσύνης.....	88
2. Διάκριση του Δικαίου:.....	88
α. Δημόσιο και Ιδιωτικό.....	88
β. Αναγκαστικό - Ενδοτικό.....	88
3. Έννοια - διακρίσεις συμφέροντος.....	89
4. Η υπεροχή του δημοσίου συμφέροντος.....	89

5. Ο νόμος ως «δόγμα πόλεως κοινόν» ανώτατος άρχοντας της πολιτείας.....	89
6. Το Σύνταγμα ως θεμελιώδης καταστατικός χάρτης της πολιτείας πρέπει να είναι πάγιο.....	90
7. Η συνταγματικότητα των κοινών νόμων.....	90
8. Νεότερος νόμος καταργεί παλαιότερο.....	90
9. Η αρχή της ισχύος του νόμου για το μέλλον.....	90
10. Η συνταγματική αρχή της απαγορεύσεως ανατροπής δικαστικών αποφάσεων με νεότερο νόμο.....	91
Β. ΛΟΙΠΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	
1. Η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.....	91
2. Η αρχή της αναγνωρίσεως και προστασίας των ατομικών ελευθεριών και δικαιωμάτων.....	92
3. Η αρχή της διακρίσεως των λειτουργιών.....	92
4. Ποιός ο τέλειος νόμος.....	92
5. Η αρχή της νομιμότητας της δράσεως της διοικήσεως.....	92
6. Άσκηση διώξεως κατά αρχόντων για παράβαση καθήκοντος.....	93
Γ. ΑΡΧΕΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	
1. Δημόσια και όχι ιδιωτική η απονομή δικαιοσύνης.....	93
2. Η ποινική αξίωση αποκλειστικό δικαίωμα της πολιτείας.....	93
3. Λαϊκή η απονομή της δικαιοσύνης.....	93
4. Ουδέν άδίκημα, ουδεμία ποινή χωρίς προγενέστερο νόμο.....	94
5. Η ειδική και γενική πρόληψη είναι ο σκοπός της ποινικής καταστολής.....	94
6. Η αρχή της αναλογικότητας και δικαιοτήτας της ποινής.....	95
7. Η αρχή της επιείκειας.....	95
Δ. ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΞΙΩΜΑΤΑ	
1. Η αρχή της ισότητας των διαδίκων.....	96
2. Η αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως.....	96
3. Η αρχή του «μηδένα ανήκουστον δικάζειν».....	96
4. Η αρχή της ίσης ακροάσεως.....	96
5. Η αρχή της δημοσιότητας των δικών.....	96
6. Η αρχή του δεδικασμένου.....	97
7. Το τεκμήριο της αθωότητας του κατηγορουμένου.....	97
8. Ουδείς φυλακίζεται χωρίς απολογία και καταδίκη.....	97
9. Εν αμφιβολία υπέρ του κατηγορουμένου.....	97
Ε. ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	
1. Η αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων.....	98
2. Η αρχή των χρηστών ηθών.....	98

3. Η αρχή της μη αντιθέσεως του περιεχομένου των ιδιωτικών συμβάσεων προς κανόνες δημοσίας τάξεως.....	98
4. Η αρχή της έγκυρης δηλώσεως της βουλήσεως.....	99
5. Η αρχή της τηρήσεως των συμφωνιών.....	99
6. Η αρχή της καλής πίστεως.....	100
7. Αδικαιολόγητος πλουτισμός.....	100
8. Η αρχή της ανορθώσεως της ζημίας, που προκλήθηκε παράνομα και υπαίτια.....	101
9. Η αρχή της παροχής εμπράγματης ασφάλειας υποθήκης για την εξασφάλιση των δανειστών.....	101
10. Η αρχή της προστασίας της κυριότητας και οι περιορισμοί της.....	102
11. Η αρχή της παροχής πραγματικών δουλειών.....	103
ΕΠΙΜΕΤΡΟ.....	104

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

I. ΓΕΝΙΚΑ.....	107
A. ΔΙΚΑΙΟ.....	107
1. Έννοια - Ορισμός του Δικαίου.....	107
2. Οι λόγοι δημιουργίας του δικαίου.....	109
B. ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ.....	112
1. Διαφορές δικαίου και ηθικής.....	112
2. Δίκαιο και εθιμοτυπία - διαφορές.....	116
3. Τα συναλλακτικά ήθη.....	116
Γ. ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.....	117
Δημόσιο και Ιδιωτικό δίκαιο.....	117
Δ. ΕΙΔΗ ΚΑΝΟΝΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥ.....	118
1. Αναγκαστικοί ή κανόνες δημοσίας τάξεως.....	118
2. Ενδοτικοί ή επιτρεπτικοί.....	119
E. ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ.....	120
Πρωτογενείς - Δευτερογενείς.....	120
I. Ο ΝΟΜΟΣ.....	121

I.1. Διακρίσεις του νόμου.....	121
I.2. Οι έννομες συνέπειες της διακρίσεως.....	122
I.3. Η ισχύς του νόμου.....	123
I.4. Η αναδρομική δύναμη του νόμου.....	125
Εξαιρέσεις.....	125
I.5. Κατάργηση - Τροποποίηση νόμου.....	127
I.6. Η ιεραρχική σχέση των κανόνων δικαίου.....	128
I.7. Η κατάρτιση των Συνταγμάτων.....	129
II. ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	129
α. Το έθιμο.....	130
β. Οι κανόνες του διεθνούς δικαίου και οι διεθνείς συμβάσεις.....	132
γ. Η νομολογία και η επιστήμη.....	132
ΣΤ. Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥ.....	132
α. Η εφαρμογή των κανόνων δικαίου	132
β. Είδη ερμηνείας.....	135
1. Αυθεντική.....	135
2. Επιστημονική.....	135
2α. Γραμματική.....	135
2β. Λογική ή συστηματική.....	135
2γ. Ιστορική.....	136
2δ. Τελ(ε)ολογική.....	136
γ. Τα θεμελιώδη λογικά επιχειρήματα.....	136
δ. Ερμηνευτικές εκφράσεις	137
Z. ΑΝΑΛΟΓΙΑ.....	138
Είδη αναλογίας.....	138

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

II. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΑ	141
1. Έννοια των όρων «Ιδιωτικό» Δίκαιο και οι διακρίσεις του.....	141
2. Η διαίρεση του Ιδιωτικού Δικαίου.....	142
3. Η διαίρεση του Αστικού Δικαίου.....	142
4. Θεμελιώδεις αρχές του Αστικού Δικαίου.....	144
α. Η αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων.....	144
β. Η αρχή της ομολογίας.....	144
γ. Η αρχή της καλής πίστεως.....	144
δ. Η αρχή των χρηστών ηθών.....	145
ε. Η αρχή του κοινωνικού ή οικονομικού σκοπού του δικαιώματος.....	146

στ. Η αρχή του αδικαιολογήτου πλουτισμού.....	147
ζ. Η αρχή της ανόρθωσης της ζημίας που προκλήθηκε παρانونόμως και υπαιτίως.....	147

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΕΝΝΟΜΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΑ	149
A. ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ.....	150
1. ΟΙ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	150
α. Η ικανότητα δικαίου ή προσωπικότητα.....	151
β. Δικανική ικανότητα ή ικανότητα του να είναι διάδικος.....	151
γ. Η ικανότητα παράστασης.....	151
δ. Η δικαιοπρακτική ικανότητα.....	152
2. Έναρξη και λήξη του προσώπου.....	152
3. Αφάνεια.....	154
2. ΟΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ	
α. Το φύλο.....	156
β. Το όνομα.....	158
γ. Η ιθαγένεια.....	159
δ. Η ηλικία.....	160
ε. Η υγεία.....	161
στ. Η τιμή.....	161
ζ. Η συγγένεια	161
η. Η κατοικία.....	163
Το δικαίωμα της προσωπικότητας και η προστασία του.....	164
B. ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	
1. Ορισμός - έννοια του νομικού προσώπου.....	166
2. Τα είδη των νομικών προσώπων.....	167
3. Γενικές διατάξεις για τα νομικά πρόσωπα	168
I. Η σύσταση του νομικού προσώπου	168
II. Έδρα του νομικού προσώπου.....	168
III. Η διοίκηση του νομικού προσώπου και η εξουσία της.....	168
IV. Η ευθύνη του νομικού προσώπου	169
V. Η ειδικότερη ευθύνη του δημοσίου.....	169
Γ. ΤΑ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	
I. Σωματείο	170
II. Ίδρυμα.....	171

III. Επιτροπές Εράνων.....	173
IV. Αστική Εταιρία.....	173

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

A. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....	175
1. Έννοια του δικαιώματος.....	175
2. Συγγενείς έννοιες.....	176
3. Η κτήση του δικαιώματος.....	177
4. Η απώλεια του δικαιώματος.....	178
5. Διακρίσεις των δικαιωμάτων.....	179
6. Άσκηση του δικαιώματος.....	181
7. Αρχές που διέπουν την άσκηση του δικαιώματος.....	181
8. Κατάχρηση του δικαιώματος.....	182
9. Σύγκρουση δικαιωμάτων.....	183
B. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ.....	184
1. Η κρατική προστασία του δικαιώματος.....	185
2. Η εξώδικη ή αυτοδύναμη προστασία.....	185
I. Αυτοδικία.....	186
II. Άμυνα.....	187
III. Κατάσταση ανάγκης.....	188
3. Η ένδικη (δικαστική) προστασία του δικαιώματος.....	189

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

1. Πολιτικά Δικαστήρια.....	191
2. Ποινικά Δικαστήρια.....	191
3. Διοικητικά Δικαστήρια.....	192

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

A. ΤΑ ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ.....	193
α. Αγωγή.....	193
β. Ένσταση.....	194
γ. Ανταγωγή.....	195
B. ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.....	195

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ
ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

A. ΓΕΝΙΚΑ.....	197
1. Ορισμός - έννοια.....	197
2. Είδη δικαιοπραξιών.....	197
B. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΥΡΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΩΝ	
A. Δικαιοπρακτική ικανότητα.....	199
I. Η δικαστική συμπαράσταση.....	200
II. Περιορισμένως ικανοί προς δικαιοπραξία.....	204
B. Δήλωση βουλήσεως.....	204
Γ. Συμφωνία μεταξύ βουλήσεως και δηλώσεως.....	206
α. Εκούσια διάσταση.....	206
I. Εικονικότητα.....	207
II. Κρυψιβουλία.....	208
III. Καταπιστευτική δήλωση βουλήσεως.....	208
β. Ακούσια διάσταση.....	209
1. Πλάνη.....	209
αα. Πλάνη ουσιώδης και επουσιώδης.....	210
ββ. Πλάνη περί το δίκαιο.....	211
γγ. Βούληση απαλλαγμένη από ελαττώματα.....	211
2. Απάτη ή δόλος.....	212
3. Απειλή.....	213
Δ. Τήρηση του απαιτούμενου τύπου.....	216
E. Περιεχόμενο έννομο και σύμφωνο προς τα χρηστά ήθη.....	218
1. Περιεχόμενο παράνομο.....	218
2. Περιεχόμενο ανήθικο.....	219
3. Αισχροκερδείς συμβάσεις.....	220
4. Ιδιαίτερες περιπτώσεις παρανόμων δικαιοπραξιών.....	221
α. Τοκογλυφία.....	221
β. Παραπλάνηση σε χρηματιστηριακές πράξεις.....	221
Ανίσχυρες (ή ελατωματικές) δικαιοπραξίες.....	222
α. Ατελής δικαιοπραξία.....	222
β. Ανυπόστατη δικαιοπραξία.....	222
γ. Ακυρη δικαιοπραξία.....	222
δ. Ακυρώσιμη δικαιοπραξία.....	223
ε. Λοιπές ακυρώσιμες δικαιοπραξίες.....	224
αα. Η καταδολιευτική.....	224
ββ. Μέμψη άστοργης δωρεάς.....	224
γγ. Ανάκληση δωρεάς.....	225

δδ. Αναστροφή ανακλήσεως.....	225
εε. Απρόβλεπτη μεταβολή των συνθηκών.....	225

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ ΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

1. Έννοια της συμβάσεως.....	227
2. Είδη συμβάσεων.....	228
3. Αναιτιώδεις συμβάσεις.....	230
4. Ευθύνη από τις διαπραγματεύσεις.....	230
5. Προσύμφωνο.....	231
6. Δικαίωμα προαιρέσεως.....	231
7. Η ερμηνεία των συμβάσεων.....	231

ΙΔΙΟΡΡΥΘΜΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

1. Αναγκαστικές.....	232
2. Συμβάσεις προσχωρήσεως.....	232
3. Σύμβαση με πλειστηριασμό ή δημοπρασία.....	232
4. Εργολαβική σύμβαση.....	233
5. Σύμβαση με διαγωνισμό.....	233

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ ΑΙΡΕΣΕΙΣ - ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ - ΤΡΟΠΟΣ

A. ΑΙΡΕΣΕΙΣ.....	235
1. Γενικά - Τα στοιχεία της δικαιοπραξίας.....	235
2. Έννοια και περιεχόμενο των αιρέσεων.....	235
3. Είδη αιρέσεων.....	236
α. Γνήσιες αιρέσεις (αναβλητική - διαλυτική).....	236
β. Μη γνήσιες ή καταχρηστικές.....	236
γ. Εξουσιαστικές, τυχαίες, μικτές.....	237
δ. Ειδικές μορφές αιρέσεων.....	238
4. Η λειτουργία των αιρέσεων.....	238
B. ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ.....	239
Γ. ΤΡΟΠΟΣ.....	240

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

Α.	ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ.....	241
1.	Έννοια αντιπροσωπεύσεως.....	241
2.	Είδη αντιπροσωπεύσεως.....	242
B.	ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ.....	243
1.	Έννοια πληρεξουσιότητας.....	243
2.	Διακρίσεις πληρεξουσιότητας.....	243
3.	Διαφορές πληρεξουσιότητας - εντολής.....	244
4.	Εξουσιοδότηση και πληρεξουσιότητα.....	244

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ
ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ - ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

Γενικά:	Ο χρόνος στον ανθρώπινο βίο.....	245
A.	Η ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ.....	246
1.	Έννοια προθεσμίας.....	246
2.	Χρονικός υπολογισμός των προθεσμιών.....	247
3.	Γενικοί ερμηνευτικοί κανόνες υπολογισμού ενάρξεως και λήξεως των προθεσμιών.....	247
B.	ΑΠΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ.....	248
1.	Έννοια.....	248
2.	Διαφορές νόμιμης αποσβεστικής προθεσμίας και παραγραφής.....	249
Γ.	ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ.....	249
1.	Έννοια.....	249
2.	Δικαιολογητικός λόγος της παραγραφής.....	250
3.	Προϋποθέσεις και αντικείμενο της παραγραφής.....	250
4.	Απαραίτητες αξιώσεις.....	251
5.	Είδη παραγραφής.....	251
6.	Χρόνος παραγραφής των αξιώσεων.....	252
7.	Έναρξη του χρόνου παραγραφής.....	253
8.	Αναστολή της παραγραφής.....	254
8.	Διακοπή της παραγραφής.....	255

B. ΕΝΟΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ**

A. ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	257
1. Ενοχή.....	257
2. Ενοχική ή αστική ευθύνη.....	258
3. Υπαιτιότητα ή πταίσμα.....	259
Οι βαθμοί της υπαιτιότητας.....	260
α. Δόλος.....	260
β. Αμέλεια.....	260
γ. Ικανότητα προς καταλογισμό.....	261
4. Ευθύνη προς αλλότριο πταίσμα.....	261
α. Πρόστηση.....	261
β. Αντιπροσώπευση.....	262
B. ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟ ΕΝΟΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.....	263
1. Θεμελιώδη ηθικά αξιώματα.....	263
2. Βασικές αρχές.....	263
Γ ΕΙΔΗ ΕΝΟΧΩΝ.....	264
Είδη προλυπρωσώπων ενοχών.....	264
α. Διαιρετές.....	264
β. Αδιαίρετη.....	265
γ. Ενοχή εις ολόκληρον που διακρίνεται σε ενεργητική και σε παθητική.....	265
δ. Ενοχές γένους και ενοχές είδους.....	265
ε. Διαζευκτικές ενοχές.....	266
στ. Χρηματικές ενοχές.....	266
ζ. Ενοχές τόκου.....	266
Δ. ΓΕΝΕΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΤΩΝ ΕΝΟΧΩΝ.....	268
I. Γένεση ή πηγές των ενοχών.....	268
Διαφέρον.....	268
i. Οι προϋποθέσεις για να οφείλεται διαφέρον.....	269
α. Ζημιογόνο γεγονός.....	269
β. Ζημία.....	269
γ. Αιτιώδης συνάφεια.....	270
ii. Είδη διαφέροντος.....	270
Θετικό.....	270

β. Αρνητικό.....	271
II. Απόσβεση των ενοχών	271
1. Τρόποι απόσβεσης.....	271
2. Η εκπλήρωση της παροχής.....	272
α. Μερική εκπλήρωση.....	272
β. Εκπλήρωση από τρίτον.....	272
γ. Δικαίωμα επισχέσεως.....	273
3. Η ενίσχυση του ενοχικού δικαιώματος	273
α. Αρραβόνας.....	273
β. Ποινική ρήτρα	274
γ. Εγγύηση.....	274
4. Τόπος-χρόνος εκπλήρωσεως της παροχής.....	275
E. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΕΝΟΧΩΝ	275
1. Ανώμαλη εξέλιξη.....	275
2. Υπερμερία.....	276
α. Προϋποθέσεις της υπερμερίας οφειλέτη.....	276
Συνέπειες της υπερμερίας του.....	276
β. Υπερμερία δανειστή.....	277
Συνέπειες της υπερμερίας του.....	277
ΣΤ. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΕΝΟΧΩΝ	277
α. Διαδοχές.....	277
β. Εκχώρηση.....	278
γ. Αναδοχή χρέους.....	279
δ. Υπόσχεση τρίτου προς τον οφειλέτη.....	279

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΕΝΟΧΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

A. ΔΩΡΕΑ	281
1. Έννοια δωρεάς.....	281
2. Είδη δωρεάς.....	281
3. Ανάκληση δωρεάς και λόγοι ανακλήσεως.....	282
B. ΠΩΛΗΣΗ.....	283
1. Ορισμός και σημασία της πώλησεως.....	283
2. Τα στοιχεία της συμβάσεως πώλησεως	283
3. Οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών	285

α. Οι υποχρεώσεις του πωλητή.....	285
β. Οι ευθύνες του πωλητή.....	285
γ. Τα δικαιώματα του αγοραστή επί υπάρξεως ελαττωμάτων του πωληθέντος πράγματος.....	286
δ. Τα ένδικα μέσα προστασίας του αγοραστή.....	286
ε. Παραγραφή δικαιώματος ασκήσεως ενδίκων μέσων.....	287
στ. Οι υποχρεώσεις του αγοραστή.....	287
ζ. Έννοια και φορέας του κινδύνου επί της πωλήσεως.....	287
4. Πρόσθετα σύμφωνα ή είδη πωλήσεων.....	288
α. Σύμφωνο εξωνήσεως.....	288
β. Σύμφωνο με τον όρο παρακρατήσεως της κυριότητας.....	288
γ. Πώληση με δοκιμή.....	289
δ. Πώληση με τον όρο του δικαιώματος προτιμήσεως.....	289
ε. Μεταπρασία.....	289
στ. Άλλα είδη πωλήσεων.....	289
Γ. ΜΙΣΘΩΣΗ.....	290
Ορισμός - Έννοια - είδη.....	290
I. ΜΙΣΘΩΣΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ.....	290
α. Έννοια.....	290
β. Υποχρεώσεις του εκμισθωτή.....	291
γ. Δικαιώματα του μισθωτή επί ελλείψεων ή πραγματικών ελαττωμάτων του μισθίου.....	291
δ. Υποχρεώσεις του μισθωτή.....	292
ε. Δικαιώματα του εκμισθωτή.....	293
στ. Λήξη της μισθώσεως.....	294
ζ. Σιωπηρή αναμίσθωση.....	294
η. Εκποίηση του μισθίου.....	294
II. ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	294
α. Έννοια.....	294
β. Υποχρεώσεις εργαζομένου και εργοδότη.....	295
γ. Λήξη της συμβάσεως εργασίας.....	296
δ. Καταγγελία της συμβάσεως εργασίας για σπουδαίο λόγο.....	296
III. ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΟΥ.....	297
α. Έννοια και νομική φύση της συμβάσεως έργου.....	297
β. Υποχρεώσεις και δικαιώματα του εργολάβου.....	297
γ. Υποχρεώσεις και δικαιώματα του εργοδότη.....	297
δ. Μεταβολή των όρων του προϋπολογισμού.....	298
Δ. ΜΕΣΙΤΕΙΑ.....	298
E. ΕΝΤΟΛΗ.....	299

ΣΤ. ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	299
α. Έννοια και ορισμός.....	299
β. Οι υποχρεώσεις των εταίρων.....	300
γ. Η διοίκηση της εταιρίας.....	300
δ. Διανομή κερδών και ζημιών.....	300
ε. Λύση της εταιρίας.....	301
στ. Εκκαθάριση της εταιρίας.....	301
Z. ΚΟΙΝΩΝΙΑ	302
α. Έννοια	302
β. Δικαιώματα των κοινωνών.....	302
γ. Υποχρεώσεις των κοινωνών.....	302
δ. Διοίκηση του κοινού αντικειμένου.....	303
ε. Διανομή.....	303
H. ΔΑΝΕΙΟ.....	303
Θ. ΧΡΗΣΙΔΑΝΕΙΟ	304
I. ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ.....	305
ΙΑ. ΕΓΓΥΗΣΗ.....	305
1. Εγγύηση.....	305
2. Ένσταση διζήσεως.....	306
ΙΒ. ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ.....	307
ΙΓ. ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΕΣ	308
1. Έννοια αδικοπραξίας.....	308
2. Ορισμός αδικήματος και προϋποθέσεις του καταλογισμού.....	309
3. Περιπτώσεις αδικοπραξιών του ΑΚ.....	309
4. Έκταση ευθύνης από αδικοπραξία.....	310
5. Παραγραφή των απαιτήσεων από αδικοπραξία.....	311
6. Περιπτώσεις μη καταλογισμού.....	311
ΙΔ. ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ	311
1. Προϋποθέσεις χαρακτηρισμού συμβάσεως ως καταδολιευτικής.....	312
2. Διαφορές εικονικότητας - καταδολιεύσεως.....	312

Γ. ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Έννοια του Εμπραγμάτου Δικαίου.....	315
2. Μορφές εξουσίας του προσώπου επί των πραγμάτων.....	315
3. Έννοια του πράγματος κατά το νόμο.....	316
4. Τα εκτός συναλλαγής πράγματα.....	316
5. Διάκριση των πραγμάτων κατά το νόμο.....	317

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙ ΝΟΜΗΣ

1. Έννοια - ορισμός νομής.....	319
2. Διακρίσεις νομής.....	319
3. Είδη νομής.....	320
4. Κτήση της νομής.....	320
5. Απώλεια της νομής.....	321
6. Προστασία της νομής.....	322
α. Αυτοδύναμη προστασία.....	322
β. Ένδικη προστασία.....	322

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΤΑ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

1. Έννοια εμπραγμάτου δικαιώματος.....	323
2. Βασικές αρχές, που διέπουν τα εμπράγματα δικαιώματα.....	323
I. Η ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ.....	324
A. ΟΡΙΣΜΟΣ - ΕΙΔΗ - ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ.....	324
1. Ορισμοί - Έννοια.....	324
2. Το περιεχόμενο της κυριότητας.....	324
3. Διακρίσεις της κυριότητας.....	325
4. Περιορισμοί της κυριότητας ακινήτου.....	325
α1. Περιορισμοί χάριν του δημοσίου συμφέροντος.....	326
αα. Αναγκαστική απαλλοτρίωση.....	326
ββ. Περιορισμοί επιβαλλόμενοι από το Πολεοδομικό Δίκαιο.....	327
α2. Περιορισμοί υπέρ των γειτονικών ακινήτων.....	327
α3. Περιορισμοί υπέρ ορισμένων προσώπων με δικαιοπραξία.....	328

B. ΚΤΗΣΗ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ	329
I. ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΚΤΗΣΗ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	329
α. Πρωτότυπη κτήση κυριότητας κινητού.....	329
β. Πρωτότυπη κτήση κυριότητας ακινήτου.....	330
ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ.....	331
Έννοια - σημασία - είδη χρησικτησίας.....	331
α. Έννοια	331
β. Σημασία της χρησικτησίας.....	331
γ. Είδη χρησικτησίας.....	331
I. Τακτική χρησικτησία.....	332
II. Έκτακτη χρησικτησία.....	332
2. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΤΗΣΗ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	333
α. Κτήση κινητού με σύμβαση.....	333
β. Μεταβίβαση κυριότητας ακινήτου.....	333
3. ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	334
α. Συγκυριότητα	334
αα. Έννοια συγκυριότητας	334
ββ. Πηγές δημιουργίας της.....	334
γγ. Δικαιώματα των κοινωνιών ή συγκυρίων.....	334
δδ. Υποχρεώσεις των κοινωνιών.....	335
β. Οροφοκτησία ή οριζόντια ιδιοκτησία.....	335
γ. Κάθετη ιδιοκτησία.....	337
4. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ.....	338
α. Διεκδικητική αγωγή.....	338
β. Αρνητική αγωγή.....	338
γ. Πουμπλικιανή αγωγή.....	339
II. ΔΟΥΛΕΙΕΣ.....	339
III. ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ.....	41
Γενικά	341
α. Ενέχυρο.....	341
β. Υποθήκη.....	342
γ. Προσημείωση.....	342